

99X d – СИГНАТУРА (ПОДРЕЖДАНЕ)

Подполето е предназначено за въвеждане на данни, които детайлно описват местоположението на документите в библиотеката. В библиотечната наука и практика за това е приет терминът сигнатура, който, за по-голяма яснота в контекста на *COBISS/OPAC*, е разширен до израза сигнатура (подреждане).

Тъй като поредицата от въведени и изписани елементи означава точното и уникално местоположение на документа в библиотеката, правилното въвеждане на отделните елементи в сигнатурата е от изключително значение. От правилното въвеждане на елементите зависи осъществяването на всички изходи, в които тези данни фигурират (каталожни картички, сигнатурни етикети, инвентарна книга и др.). Изписването на тези елементи в *COBISS/OPAC* дава възможност на ползвателите да навигират при търсенето на материали в библиотеката.

От също толкова голямо значение е правилното въвеждане на втория индикатор - индикатор за подреждане в полета 996 или 997, което прави възможно правилното представяне на елементите в *COBISS/OPAC*.

Начинът на изписване на елементите на сигнатурата се определя на съвместна среща на отговорен представител на библиотеката и представител на IZUM когато библиотеката се включва в действителната среда на споделената каталогизация. Тогава библиотеката трябва да потвърди писмено протокола от срещата. На основата на този протокол се осъществява прилагането на софтуера за въвеждане (маски за въвеждане, локални предефинирани таблици, автоматични броячи) и на отделните модули на софтуера *COBISS/Изходи*.

Тъй като начинът на въвеждане на отделните елементи на сигнатурата е от съществено значение за съгласуваното функциониране на отделните модули на софтуера COBISS, необходимо е за всички по-късни промени да се съобщава в писмен вид.

Подполето може да съдържа не повече от 79 символа.

Елементи и дължина

ПОДПОЛЕ/ЕЛЕМЕНТ		ДЪЛЖИНА
d	Сигнатура (подреждане)	
	l <i>Означение за вторично местоположение</i>	10
	i <i>Вътрешно означение</i>	7
	f <i>Формат</i>	1
	n <i>Пореден номер</i>	7
	s <i>Номерация в сигнатурата</i>	15
	u <i>Индекс по УДК за подреждане на фонд на свободен достъп</i>	25
	a <i>Автор или заглавие</i>	25
	5 <i>Заглавие</i>	25
	x <i>Номерация в сигнатурата - означение за том</i>	25
	d <i>Дубликат</i>	3

Индикатор 1 се използва само при въвеждане на продължаващи издания. При въвеждане на монографии индикатор 1 не е дефиниран.

ОПИСАНИЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ

\l – означение за вторично местоположение

Елементът *l* – *означение за вторично местоположение* определя действителното местоположение в библиотеката (код на библиотеката) или институцията. Данните за вторично местоположение се проверяват чрез локалната предефинирана таблица.

В библиотеките, в които сведенията за заемането са разграничени по организационни единици (отдели, филиали), в елемента *l* задължително трябва да бъдат въведени данните за вторично местоположение в сигнатурата.

Тъй като в една организационна единица може да има едно или повече различни означения за вторично местоположение, за нуждите на модула *COBISS/Заемане* е необходимо в предефинирания списък да се добави връзката между означението за вторично местоположение и цифровите кодове на организационните единици след символа “#”.

Пример за предефинирана таблица в Обществената библиотека на Марибор:

NV	библиотека Nova vas#06
NVi	библиотека Nova vas – инф. служба#06
NVČ	библиотека Nova vas – читалня#06
Te	библиотека Tezno#17 (В организационната единица номер 06 като елемент на сигнатурата под означението за местоположение може да съдържа съкращенията NV, NVi или NVČ; а в организационната единица 17 може да има само едно означение - Te).

\i – вътрешно означение

Елементът *i* – *вътрешно означение* определя физическото местоположение, т.е. подразделението на материала във вторичното местоположение (елемент *l*). Данните са от значение за големите библиотеки и библиотеките, които имат повече организационни единици. Данните за вътрешно означение се проверяват автоматично чрез локалната предефинирана таблица.

\f – формат

За елемента *f* - *формат* се използват локални предефинирани таблици. При въвеждането се използват арабски цифри, които при визуализация на екрана обикновено се променят в римски.

Пример за локална предефинирана таблица:

1	18,5см до 25 см
2	25см до 35 см
3	35см до 45см
4	45 см и повече
5	некнижни материали - различни формати

\n – пореден номер

Поредните номера се въвеждат в цифров вид. Нулите в началото на цифрите трябва да се пропускат.

Когато в сигнатурата е включен елементът n - пореден номер, подполето сигнатура (подреждане) се проверява цялостно (всички елементи l, f, n, ... i, u, a, 5) според критериите за уникалност. Това означава, че всеки екземпляр от монографична публикация и всяка единица от продължаващо издание или друг материал трябва да има своя собствена сигнатура.

\s – номерация в сигнатурата**\x – номерация в сигнатурата – означение за том**

Начинът на въвеждане на номерацията в сигнатурата, елементите s и x за многотомни монографии зависи от това, дали се създава само един или няколко библиографски записа (виж COMARC/B, Описание на монографии в повече части), както и от начина на подреждане (по пореден номер или на свободен достъп).(виж примери 1, 2, 3, 4, 5 и 6).

При въвеждане на сигнатурите на продължаващите издания уникалност може да се постигне с въвеждане на годината в елемента s – *номерация в сигнатурата* (напр., за продължаващите издания това е годината на тяхното публикуване).

Освен за постигане на уникалност на сигнатурата, последователното изписване на елементите на сигнатурата s и x е важно и заради възможността за създаване на каталожни картички. В примерите 7 и 8 са показани начините на изписване на елементите на сигнатурата върху каталожните картички.

\u – индекс по УДК за подреждане на фонд на свободен достъп

Елементът съдържа индекс по УДК за подреждане на фонд на свободен достъп, който съвпада с подреждането на документа в библиотеката или означение за предназначение (С, Р, М, L). Данните се проверяват автоматично чрез локалната предефинирана таблица.

\a – автор или заглавие**\5 – заглавие**

Елементът a обикновено съдържа цялата редна дума или част от нея (фамилно име и имена на автора).(виж пример 9).

Когато публикацията има повече автори или е анонимна, елементът 5 не се попълва.В останалите случаи той съдържа пълното заглавие или част от него (обикновено първата дума от заглавието) (виж Пример 10).

Тъй като тези данни се изписват на сигнатурните етикети, необходимо е дължината на съдържанието да бъде съобразена с размера на сигнатурния етикет. Обикновено елемент 5 се изписва под елемент a (може да се изпише и на същия ред).

\d – дубликат

В случаите когато документът е в повече екземпляри, уникалността на сигнатурата се постига с въвеждането на елемента *d* – *дубликат* в буквен или в цифров вид (арабски цифри).

Сигнатура в поле 998

Когато сигнатурата на продължаващото издание е еднаква за всички годишнини, тя може да се въведе само в поле 998. Въвеждането в подполе 998d е възможно само в съкратен вид, без разбиване на отделните елементи (*l, f, n, s, x, d, i, u, a, 5*). Подполето е индексирано заедно с другите сигнатури (от 996/997d). И затова може да се търси с префикс “SG=c” (напр., SG=cII 245). Ако отделните годишнини имат различни сигнатури или се налага сигнатурата да се търси или изписва като отделни елементи, тя трябва да се въведе в поле 997.

ПРИМЕРИ

1. А. Създава се един библиографски запис за подреждане по поредни номера:

200	0□	aKdo je Bourne eroman fRobert Ludlum g[prevedel Božidar Pahor]
215	□□	a2 zv. (337; 338 str.) d21 cm
675	□□	a820(73)-3
700	□1	aLudlum bRobert 4070
996	□1	dIA\f1\n129340\u1 f019904906 va
996	□1	dIA\f1\n129340\u2 f019904907 va

(Попълнени са следните елементи: 1 – означение за вторично местоположение, f – формат, n – пореден номер, x – номерация – означение за том.)

2. А. Създава се един библиографски запис за подреждане по области на знанието:

200	0□	aKdo je Bourne eroman fRobert Ludlum g[prevedel Božidar Pahor]
215	□□	a2 zv. (337; 338 str.) d21 cm
675	□□	a820(73)-3
700	□1	aLudlum bRobert 4070
996	□2	dIA\u82\aLUDLUM Robert\5Kdo\u1 f019904906 va
996	□2	dIA\u82\aLUDLUM Robert\5Kdo\u2 f019904907 va

(Попълнени са следните елементи: 1 – означение за вторично местоположение, u – индекс по УДК за подреждане на фонд на свободен достъп, a – автор или заглавие, 5 – заглавие, x – номерация – означение за том.)

3. В. Създават се повече библиографски записи – за подреждане по поредни номера:

200	0□	a Beli menihi h ≠ Knj. ≠ 1 i Ustanovitev samostana eповest iz prve polovice XII. stoletja f Ivan Zorec
675	□□	a 886.3-3
700	□1	a Zorec b Ivan 4070
996	□1	d /Č\f1\n391969\s1 f 019912979 vd (Попълнени са следните елементи: 1 – означение за вторично местоположение, f – формат, n – пореден номер, s – номерация в сигнатурата.)

4. В. Създават се повече библиографски записи – за подреждане по области на знанието:

200	0□	a Beli menihi h ≠ Knj. ≠ 1 i Ustanovitev samostana eповest iz prve polovice XII. stoletja f Ivan Zorec
675	□□	a 886.3-3
700	□1	a Zorec b Ivan 4070
996	□2	d /Č\u886\aZOREC Ivan\5Beli 1 f 019912979 vd (Попълнени са следните елементи: 1 – означение за вторично местоположение, u – индекс по УДК за подреждане на фонд на свободен достъп, a – автор или заглавие, 5 – заглавие.)

5. С. Комбинация от примери А и В – запис за подреждане по поредни номера:

200	0□	a Werke, Artikel, Entwürfe h ≠ Bd. ≠ 1 i Werke, Artikel, literarische Versuche bis März 1843 f Karl Marx, Friderich Engels g herausgegeben vom Institut für Marxismus-Leninismus beim ZK der KpdSU und vom Institut für Marxismus-Leninismus beim ZK der SED
215	□□	a 2 zv. (88; 1337 str.) d 25 cm
225	2□	a Gesamtausgabe f Karl Marx, Friedrich Engels v ≠ Abt. ≠ 1
327	10	0 Vsebina: a ≠ Teil ≠ 1: Text a ≠ Teil ≠ 2: Apparat
675	□□	a 141.82
700	□1	a Marx b Karl 4070
996	□1	d /Š\f 2\n4567\s1/1\X1 f 000009947 va
996	□1	d /Š\f 2\n4567\s1/1\X2 f 000009948 va (Попълнени са следните елементи: 1 – означение за вторично местоположение, f – формат, n – пореден номер, s – номерация в сигнатурата, x – номерация – означение за том.)

6. С. Комбинация от примери А и В – запис за подреждане по области на знанието:

200	0□	a Werke, Artikel, Entwürfe h ≠ Bd. ≠ 1 i Werke, Artikel, literarische Versuche bis März 1843 f Karl Marx, Friderich Engels g herausgegeben vom Institut für Marxismus-Leninismus beim ZK der KpdSU und vom Institut für Marxismus-Leninismus beim ZK der SED
215	□□	a 2 zv. (88; 1337 str.) d 25 cm
225	2□	a Gesamtausgabe f Karl Marx, Friedrich Engels v ≠ Abt. ≠ 1
327	10	0 Vsebina: a ≠ Teil ≠ 1: Text a ≠ Teil ≠ 2: Apparat
675	□□	a 141.82
700	□1	a Marx b Karl 4070
996	□2	d /Š\u141\aMARX Karl\5Werke 1/1\X1 f 000009947 va
996	□2	d /Š\u141\aMARX Karl\5Werke 1/1\X2 f 000009948 va (Попълнени са следните елементи: 1 – означение за вторично местоположение, u – индекс по УДК за подреждане на фонд на свободен достъп, a – автор или заглавие, 5 – заглавие, x – номерация – означение за том.)

7. Начини за изписване на елементите на сигнатурата на каталожната картичка – 1 начин

l i f n / s d

Библиографско описание

l i \$f / x

A I 129340

LUDLUM, Robert

Kdo je Bourne : roman / Robert Ludlum ; [prevedel Božidar Pahor]. – Murska Sobota : Pomurska založba, 1990 (Murska Sobota : Pomurski tisk). – 2 zv. (337; 338 str.) ; 21 cm. - (Zbirka Pesti)

Prevod dela: The Bourne identity

ISBN 86-7195-026-3

820(73)-312.4

A 019904906/1, A 019904907/2

8. Начини за изписване на елементите на сигнатурата на каталожната картичка – 2 начин

l i u a 5

Библиографско описание

l i \$f / x

82 LUDLUM Robert Kdo

LUDLUM, Robert

Kdo je Bourne : roman / Robert Ludlum ; [prevedel Božidar Pahor]. – Murska Sobota : Pomurska založba, 1990 (Murska Sobota : Pomurski tisk). – 2 zv. (337; 338 str.) ; 21 cm. - (Zbirka Pesti)

Prevod dela: The Bourne identity

ISBN 86-7195-026-3

820(73)-312.4

A 019904906/1, A 019904907/2

9. Описание под авторска редна дума

200	0□	a Gothic & renaissance bookbindings eexemplified and illustrated from the author's collection f E. Ph. Goldschmidt
675	□□	a 686.11(091)"14/15" s6
700	□1	a Goldschmidt b Ernst Philip 4070
996	□2	d /K\u686\ua GOLDSCHMIDT Ernst \5Gothic\x1 f 197200177 va
996	□2	d /K\u686\ua GOLDSCHMIDT Ernst \5Gothic\x2 f 197200177 va

10. Описание под заглавна редна дума

200	1□	a Enciklopedija Slovenije f [glavni urednik Marjan Javornik g izdelava zemljevidov in risb Geodetski zavod SR Slovenije, Ljubljana g izdelava grafikonov Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo, Ljubljana]
675	□□	a 908(497.12)(031) s 9
996	□2	d /Č\ u908\ aENCIKLOPEDIJA\ x1 f 098705271 va
996	□2	d /Č\ u908\ aENCIKLOPEDIJA\ x2 f 098805869 va